

การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอ
เมืองสมุทรสาครสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
The Management of Local Wisdom for Educational Administration of Medium-
Sized Schools in Muang Samuthsakorn District under the Samuthsakorn
Primary Educational Service Area Office

สงกรานต์ ศรีพินนา¹, สมหญิง จันทูไทย²

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบความค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการร่วมมือประสานงาน ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านการวางแผนปฏิบัติงาน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ พบว่าความคิดเห็นของครูชายและครูหญิงที่มีต่อการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครู พบว่าความคิดเห็นของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: ครู, การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น, การวางแผน

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and to make a comparison of the management of local wisdom for educational administration of medium-sized schools in Muang Samuthsakorn District under the Samuthsakorn Primary Educational Service Area Office. The study sample comprised 317 teachers of medium-sized schools in Muang Samuthsakorn District under the Samuthsakorn Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the reliability of .87. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), t-test, F-test.

The research results were as follows: 1) The management of local wisdom for educational administration of medium-sized schools in Muang Samuthsakorn District under the Samuthsakorn Primary Educational Service Area Office was overall practiced at highest level. The items listed in order included collaboration, resource provision, performance evaluation and planning. 2) According to the comparison results of the management of local wisdom for educational administration of medium-sized schools in Muang Samuthsakorn District under the Samuthsakorn Primary Educational Service Area Office, it was found that, as classified by gender, the opinions of male and female teachers towards the local wisdom management for school's educational administration were not different. However, as classified by teachers' work experience, it was found that their opinions were difference at the .05 level of significance.

Keywords: teachers, management of local wisdom, planning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจน เพื่อศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็น วิธีการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียน มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง และนำมาซึ่งความ ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน นอกจากนั้นแล้ว การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิชาการผู้ที่มี ส่วนร่วมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจช่วยให้ต่าง ฝ่ายต่างมีความรู้ ประสพการณ์ มีความสมบูรณ์

มากขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่การพัฒนาวัฒนธรรมของชุมชนที่ยั่งยืน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญยิ่งนับวันวัฒนธรรมท้องถิ่นจะสูญหายไปไร้ผู้สืบทอด เป็นการผสมผสานภูมิปัญญาความรู้ การปฏิบัติการถ่ายทอดสายใยของท้องถิ่นที่มีมาแต่ในอดีต อย่าง บ้าน วัด โรงเรียน ให้กลับมามีบทบาทเข้มแข็งอีกครั้ง ดังนั้นการให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิชาการถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ

ดังนั้นคุณค่าและความสำคัญของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จึงเป็นจุดเปลี่ยนของการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ต่อการศึกษาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน เปลี่ยนไปในทางที่ดี ผู้คนในวัยที่แตกต่างกันหลากหลาย ทั้งเด็ก ผู้สูงอายุ และคนที่เคยยึดกุมอำนาจทางความรู้อย่างครูกลับมาแน่นแฟ้นและให้ความเคารพศรัทธากันมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนปรับเปลี่ยนวิธีการคิดเมื่อโรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน เกิดวัฒนธรรมการถกเถียงการใช้ภูมิปัญญาหาทางออกร่วมกัน ชาวบ้านเกิดความตระหนักในตัวตน รู้ความหมายของความรู้พื้นบ้าน และวัฒนธรรมที่ถูกละเลย นำมาซึ่งอุดมการณ์ร่วมที่จะขับเคลื่อนการศึกษา ของลูกหลานให้เป็นไปในทิศทาง “รู้จักรากเหง้าที่เท่าทันโลกาภิวัตน์” ซึ่งนี่คือพลังของคนทั้งมวล เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของ

การปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาประชากรอย่างแท้จริง ด้านสังคมและวัฒนธรรมมีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม ชุมชน และผู้ประกอบการมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่บุตรหลานของตนเองมาโดยตลอด จึงทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จากปัญหาการละเลยและละทิ้งภูมิปัญญาไทย คนไทยในยุคปัจจุบันมีวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่ภายใต้สังคมที่ผสมผสานระหว่างเก่ากับใหม่ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่นับวันมีแต่จะเสื่อมโทรมกำลังก้าวเข้าสู่ภาวะการขาดความสมดุลระหว่างคน สังคม และธรรมชาติ การขาดนโยบายในการส่งเสริมด้านภูมิปัญญาไทย การบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการศึกษาสืบทอดภูมิปัญญาไทย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และชุมชนบางส่วนยังไม่เข้าใจ จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนหลวงแพทยโกศลอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลางและได้พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับครูในโรงเรียนขนาดกลางด้วยกันพบว่าปัญหาที่พบจะคล้ายๆกันดังนั้นผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงสนใจศึกษาการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเพื่อนำมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตาม

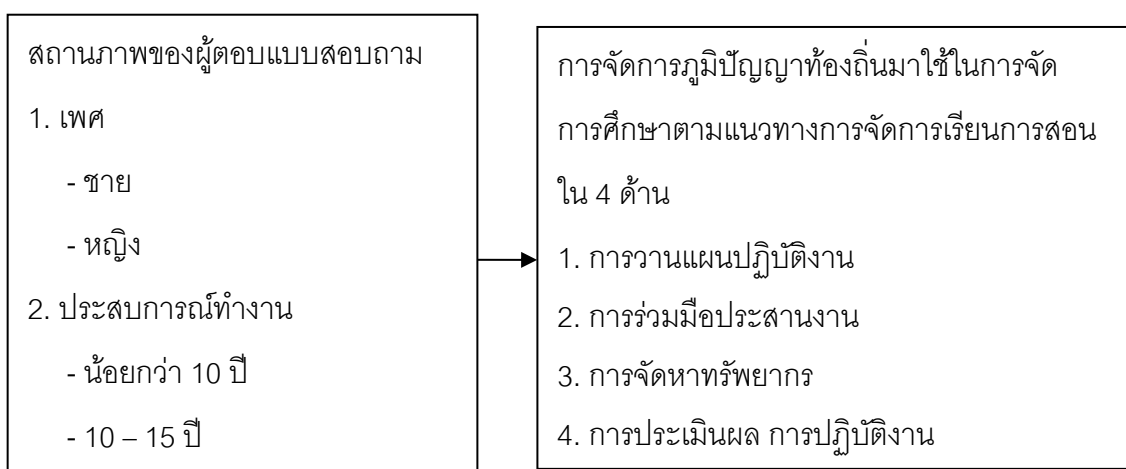
แนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA ได้แก่ 1) การวางแผนปฏิบัติงาน 2) การร่วมมือประสานงาน 3) การจัดหาทรัพยากร 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 910 คน จำนวน 30 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครซีและมอร์แกน ของครูของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา จากประชากรครูโรงเรียนขนาดกลาง อำเภอมืองสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 67 โรงเรียน 317 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 10-15 ปี

2. ผลการวิจัย พบว่า การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมมือประสานงาน และการจัดหาทรัพยากรรองลงมา คือด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศพบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ส่วนที่เหลืออีก 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

อภิปรายผลการศึกษา

การวิจัย เรื่องการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการวางแผนการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิชาการของโรงเรียนรองลงมา คือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียน และ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนสามารถกำหนดวิธีทางที่ปฏิบัติได้เป็นการล่วงหน้าซึ่งจะทำให้เกิดความสำเร็จตามความปรารถนาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สจต ปินตานา (2555) ได้ศึกษา การใช้หลักสูตรในโรงเรียนแกนนำการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

พบว่า โรงเรียนทั้งสองได้จัดทำหลักสูตรโดยมีความร่วมมือของชุมชน จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการใช้สื่อการเรียนการสอนจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ครูผู้สอนเน้นการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มีการรายงานผลการศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาในการดำเนินงานการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ที่ไม่ชัดเจนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การบูรณาการเรียนการสอนน้อย ขาดเอกสารศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ผู้ปกครองมีความต้องการเน้นให้นักเรียนเก่งด้านวิชาการมากกว่าด้านอาชีพ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นงานด้านวิชาการของโรงเรียน จำเป็นต้องมีการวางแผนในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในท้องถิ่นในการวิเคราะห์ ร่วมกันกำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้

2. การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการร่วมมือประสานงานอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการให้ความรู้ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ชุมชนรองลงมา คือประสานงานการใช้ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่นทั้งในชุมชน และนอกชุมชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเห็นแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนรู้อย่างชัดเจน กระตุ้นให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ อนุตร ขอสันติวิวัฒน์ (2558) ได้ศึกษา การบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ครูและผู้บริหาร นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกได้ดังนี้ คือ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคติ ความคิด ความเชื่อในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น การประกอบอาชีพในท้องถิ่นโดยยึดหลักพึ่งตนเอง และแนวคิดหลักการปฏิบัติ หรือเทคโนโลยีที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชน การปฏิบัติการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อมองในภาพรวมพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีการดำเนินงานโดยมีการสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักสูตร มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีการจัดสรรงบประมาณและการติดตามผลการดำเนินงาน โดยดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ยกเว้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแนวคิดหลักการปฏิบัติ หรือเทคโนโลยีชาวบ้านที่นำมาใช้ในชุมชน ที่ดำเนินงานตามโครงการ/แผนการสอนเป็นบางส่วน มีการจัดสรรงบประมาณบางส่วน มีการติดตามการปฏิบัติงานเป็นบางครั้ง และจากการ

เปรียบเทียบเกณฑ์การปฏิบัติงานบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบุว่าควรมีการอบรมเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ครูผู้สอนได้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเห็นแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนรู้อย่างชัดเจน กระตุ้นให้ครูเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริม การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และควรจัดเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการจัดหาทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเลือกสรรครูภูมิปัญญาท้องถิ่นรองลงมา จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนในการให้การศึกษาต่อ สอดคล้องกับ ชูเดช เฟื่องฟู (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่แฮเหนือ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนในการ

ให้การศึกษาต่อ เข้ารายงานผลเพื่อทราบรายงานผลการใช้งบประมาณของโรงเรียนและการช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนาโรงเรียน ส่วนการไม่มีส่วนร่วมคือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อใช้จัดการเรียนการสอน ตรวจสอบงบประมาณประจำปีของโรงเรียน และนักเรียนไม่เข้าใจภาษาไทย บุคลากรขาดแคลน งบประมาณไม่เพียงพอ และควรแก้ไข ปัญหาที่พบอย่างเป็นรูปธรรม

4. การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา และติดตามการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำคัญ มีการให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ต้องมีการวางแผนร่วมกัน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ นัยนา อุกุล (2557) ศึกษา พบว่าสภาพการพัฒนา ระบบสารสนเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญในการริเริ่มให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ต้องมีการวางแผนร่วมกันมี

การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ส่วนการประเมินผลให้มีการนิเทศ ติดตาม ระหว่างการดำเนินงาน เพื่อให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุง พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และนนงนัส แก้ววงศ์ดี (2558) จากการศึกษา พบว่า ด้านการวางแผนมีการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จัดครูเข้าสอน จัดหาสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดองค์กรมีการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการควบคุม มีการกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่การดำเนินงาน เนื่องจากทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น

5. ผลการเปรียบเทียบการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกประสบการณ์ทำงาน 10-15 ปี กับ 15 ปีขึ้นไป พบว่า ด้านการร่วมมือประสานงาน ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการ

เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ทำงานของครู ที่นำมาใช้กับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความร่วมมือของชุมชน สอดคล้องกับ สงัด ปินตนา (2555) ได้ศึกษา การใช้หลักสูตรในโรงเรียนแกนนำการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า โรงเรียนทั้งสองได้จัดทำหลักสูตรโดยมีความร่วมมือของชุมชน จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการใช้สื่อการเรียนการสอนจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ครูผู้สอนเน้นการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มีการรายงานผลการศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาในการดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นได้แก่ บุคลากรมีความรู้ที่ไม่ชัดเจนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การบูรณาการเรียนการสอนน้อย ขาดเอกสารศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ผู้ปกครองมีความต้องการเน้นให้นักเรียนเก่งด้านวิชาการมากกว่าด้านอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ควรมีการกำหนดการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิชาการ เพื่อพิจารณาแนวทางที่

จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และให้การสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิชาการมากขึ้น

1.2 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรมีการติดตามการปฏิบัติงานของครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้มีความยั่งยืนสืบต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในงานวิชาการที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 เพื่อกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และ ควรศึกษาการใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิชาการในโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นข้อมูลในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในงานวิชาการของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา

ชูเดช เฟื่องฟู. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแม่แฮเหนือ

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นงนภัส แก้ววงศ์ดี. (2558). การบริหารงานวิชาการของศูนย์โรงเรียนวัดท้องฝาย สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นัยนา อูปกุล. (2557). การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการ

เรียนรู้ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัจด ปินตานา. (2555). การใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนแกนนำการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

THE IMPLEMENTATION OF AID ADMINISTRATION SYSTEM UNDER THE PATHUMTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

สายฝน สุขจิต

โรงเรียนวัดอัยการาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหาร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และต่ำสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนขนาดกลาง โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และ ต่ำสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ ต่ำสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การเปรียบเทียบความแตกต่าง ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระบบการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน คำสำคัญ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ABSTRACT

The research was to study and compare the implement of aid administration system in schools under the Pathumthani Primary Education Service Area 2. The sample used to study were teacher and director of 118 in academic year 2018. The implementation in collecting the data with 5 level rating scale questionnaires. The statistics utilized in analyzing the data were

percentage, mean and standard deviation and One Way Anova and Scheffe' post hoc comparison

The research found that: 1) All of aspects Split by school size. small school have The level was moderate, middle school have The level was moderate and large school have The level was high level 2) Comparison between school size. Small school, Medium school and large schools There was not significant difference level in the operation of the school administration system under the Office of Patumthani Primary Education Area 2 in all 5 aspects are 1) recognizing students as individual 2) students screening 3) supporting and developing students 4) protecting and helping for students and 5) students forwarding and another.

Keyword the Implementation of Aid Administration System

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยมีผลกระทบต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างปฏิเสธไม่ได้ และมีที่ท่าว่าสถานการณ์ต่าง ๆ มีแนวโน้มที่ปัญหาจะเพิ่มความรุนแรง และ ซับซ้อนมากขึ้น (จิราภรณ์ แผลงประพันธ์, 2555) สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนเผชิญใน ปัจจุบันทั้งปัจจัยจากครอบครัว ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพ และช่องว่างทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งผลกระทบให้หลายครอบครัวต้องดิ้นรนขวนขวายทำงาน พ่อแม่ต้องทำงานเพื่อส่งลูกเรียนหนังสือ และเลี้ยงดูครอบครัว บางครอบครัวไม่มีเวลาให้ลูก จึงฝากลูกอยู่กับผู้สูงอายุ หรือฝากคนอื่นดูแลแทน จึงทำให้เกิดปัญหาขาดความอบอุ่นในครอบครัวและเกิดช่องว่างในการสื่อสารตามมา (สถาบันวิจัยเพื่อ การพัฒนาประเทศไทย, 2555) ในบางครอบครัวเด็กต้องประสบปัญหาความยากจน เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา พ่อแม่ไม่มีรายได้พอที่จะส่งลูกเรียน

หนังสือ ต้องออกจากระบบการศึกษากลางคัน เป็นต้น อีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเด็ก คือ ความเครียดของทั้งพ่อและแม่ ความเครียดต่าง ๆ เป็นผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้อีกด้วย ปัจจัยต่อมาจากสังคมและสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหายาเสพติด หากเด็กไม่มีภูมิคุ้มกัน ที่แข็งแรงขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด และขาดทักษะการปฏิเสธ ยิ่งส่งผลให้เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้โดยง่าย และยาเสพติดนี้เองนำมาสู่ปัญหาอาชญากรรมในสังคม ที่น่าสนใจ คือ ความก้าวล้ำของเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันเด็กส่วนใหญ่ มีโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ทำให้เข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้โดยง่าย การเลือกใช้สื่อก็ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณที่เด็กควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ โปรแกรมแชทต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กถูกล่อลวงไปละเมิดทางเพศได้ (อันธิกา บุญชู, 2556) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือโดยการ

ใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศเป็นการสร้างความมั่นใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริม ทำเนียบการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ประสบผลสำเร็จ (บุญประสพ กุลศรี, 2550) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนภายใต้ กลยุทธ์การนิเทศภายใน การนิเทศภายในจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น (อานนท์ นนทวัน, 2551)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอกรวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการ และเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนา นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการดำเนินงานของระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 ประการ ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ (กรมสุขภาพจิต, 2551) ด้วยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในเขตพื้นที่ปริมณฑล ซึ่งมีจำนวนประชากรค่อนข้างสูง ความเป็นอยู่ของประชากรในพื้นที่ที่แตกต่างกันประกอบกับสถานะด้านเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางถึงยากจนทำให้นักเรียนได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลายด้านที่อาจลดทอนภูมิคุ้มกันในตัวเอง จนอาจทำให้ง่ายต่อการประสบปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จึงกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุมกับทุกปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้เหมาะสม ทั้งนี้ด้านการจัดการเรียนการสอนยังคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการบูรณาการให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผลและมีความสุข ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา เป็นผู้มีความดี จริยธรรมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุน จากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง วัด ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การบริหาร

จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้ดำเนินการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกัน แก้ไข และพัฒนาผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านยาเสพติด โดยเฉพาะในกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความเสี่ยงสูงจากเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยแยกตามขนาดของโรงเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างขนาดของโรงเรียนกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งเนื้อหาในการศึกษา ผู้ศึกษามุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

ขอบเขตของกลุ่มศึกษา ได้แก่ ครู และผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 118 คน

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา จากประชากรครู และผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 67 โรงเรียน 118 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก
โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่
อยู่ในระดับมากและการดำเนินงานไม่
ต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สรุปได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต
2 ในภาพรวมทุกด้าน แยกตามขนาดของ
โรงเรียน ดังนี้

1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวม
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคัดกรอง
นักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน
และต่ำสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1.2 โรงเรียนขนาดกลาง โดยรวม
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริม
นักเรียน รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล และต่ำสุดคือ ด้านการป้องกันและ
แก้ไขปัญหา

1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวม
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริม
นักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไข

ปัญหา และต่ำสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างการ
ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 การดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก
กลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระบบการ
ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน
ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถ
อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 2 ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง
และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในภาพรวมทุกด้านอยู่
ในระดับมาก และสอดคล้องกับสมมุติฐานการ
วิจัยที่ตั้งไว้ว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มี
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามตามกรอบแนวคิดของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน อยู่
ในระดับมาก เนื่องจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
เป็นกระบวนการที่ใช้วิเคราะห์นักเรียน

เป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบถึงพื้นฐานของนักเรียนสำหรับการช่วยเหลือ แก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับกรณิการ์ นีละนนท์ (2555) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน สอดคล้องกับ ชูติมา ถาวรแก้ว (2559) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ

2. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระบบการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันไปเนื่องจากองค์ประกอบและบริบทของโรงเรียนแต่ละขนาด ไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานของนักเรียน พื้นฐานของครอบครัวนักเรียน บทบาทและการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้ว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้ การรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมป้องกัน และการแก้ไขปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่ การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน จะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรมีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาจัดทำบันทึกข้อมูลนักเรียนทุกคนลงใน

ระเบียนสะสม และมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นปัจจุบันอ้างอิงได้

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน
โรงเรียนควรมีนโยบายให้นักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพจากครูที่ปรึกษาหรือโรงเรียน อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองตามการประเมิน SDQ และประเมินความฉลาดทางอารมณ์ รวมไปถึงการที่ครูที่ปรึกษาแยกกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาได้ชัดเจนและแก้ไขต่อไป

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน
โรงเรียนควรให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ เช่น ด้านกีฬา ดนตรี เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านการหารายได้ระหว่างเรียนจากโรงเรียน และนักเรียนควรได้รับคำแนะนำด้านการปฏิบัติตนจากครูที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหา โรงเรียนควรมีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเรียนกับนักเรียน อีกทั้งให้คำแนะนำเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนและติดต่อกับ

ผู้ปกครองให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนด้วย

1.5 ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรมีนโยบายให้มีการบันทึกข้อมูลเบื้องต้นในการช่วยเหลือที่ผ่านมาของครูที่ปรึกษาก่อนการส่งต่อ อีกทั้งยังต้องมีการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่กับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งต่อให้เรียบร้อย และครูที่ปรึกษาควรสรุปผลการดำเนินแก้ไขปัญหามุ่งเน้นต่อการส่งต่อนักเรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาศาภาพ และปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลรูปแบบอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต และสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้บริหาร เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายตามสภาพที่เป็นจริง

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหามาจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2551). คู่มือคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2)พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรรณิการ์ นิละนันท์. (2555). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3.งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุติมา ถาวรแก้ว. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี). งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.

บุญประสพ กุลศรี. (2550). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

อานนท์ นนทวัน. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยม
ภูฮังพัฒนวิทย์อำเภอหนองกุงศรีจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บัส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17

The Management Based on Good Government Principle of School Administrators
in Sahawittayaketstarbus under the Secondary Educational Service Area Office 17

อังคาร จิตระกุลณี¹, สมหญิง จันทฤทธิ์²

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บัส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ด้านค่านิยมประชาธิปไตย ด้านประชาธิปไตย และความรับผิดชอบต่อการบริหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บัส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บัส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประชาธิปไตย ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ด้านค่านิยมประชาธิปไตย และด้านความรับผิดชอบต่อการบริหาร 2) ผลการเปรียบเทียบ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บัส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research were to examine and to make a comparison of the management based on Good Government Principle of school administrators in Sahawittayaketstarbus under the Secondary Educational Service Area Office 17 in 4 aspects

including administration of modern public sectors, democratic values, civil state and administrative responsibility. The study sample consisted of 162 teachers of the schools in Sahawittayaketstarbus under the Secondary Educational Service Area Office 17. The research instrument was a questionnaire with 5-point rating scale with the reliability of .91 The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research results were as follows: 1) The level of the management based on Good Government Principle of school administrators in Sahawittayaketstarbus under the Secondary Educational Service Area Office 17 was overall high. The listed mean scores in order including civil state, administration of modern public sectors, democratic values and administrative responsibility. 2) According to the comparison results, it was found that the management based on Good Government Principle of school administrators in Sahawittayaketstarbus under the Secondary Educational Service Area Office 17, as classified by school administrators' gender, work experience and educational level, was not different.

Keywords: management based on Good Government Principle, school administrators.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการที่ดี หรือการมีธรรมาภิบาล เป็นหลักในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม สำนักงานพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้มีการกำหนดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้ง 10 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ เป็นหลักการปฏิบัติงานที่ได้ประกาศ สถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่

บริการการศึกษาและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การบริหาร และการตัดสินใจ มีความถูกต้อง ก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้มารับบริการ รวมทั้งจะสามารถลดความขัดแย้งทั้งต่อผู้มารับบริการและบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี การรับรู้หลักการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการการศึกษา

เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมเขต 17 เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอน แผนงานและโครงการเพื่อรองรับหรือปฏิบัติตามระเบียบอย่างจริงจัง อีกทั้งยังต้องมีการประสานความร่วมมือที่ดีให้เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา เป็นผู้มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว โดยต้องดำเนินการอำนวยความสะดวกและประสานการจัดการศึกษากับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ แต่ในปัจจุบันพบว่าสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ มีปัญหาในด้านการบริหารงานในบางส่วนที่จำเป็นต้องมีการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น เช่นด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลากรด้านการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านต่าง ๆ ความอดทนอดกลั้นในการทำงาน ที่มักประสบกับปัญหามาตลอด ในการนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารให้สอดคล้องกับการจัดการการศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้นหน้าที่อันสำคัญ คือการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามจุดหมาย ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบุคลากรที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงบริหารสถานศึกษาด้วยความ

ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา อันจะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีสมรรถภาพหรือศักยภาพทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการ และความรู้ความเข้าใจแนวทางการบริหารงานและการจัดการศึกษาต้องบริหารจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมเขต 17 เพื่อศึกษาและเป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาภายในสังกัด นำไปสู่การพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีการจัดการบริหารงานต่าง ๆ ภายในองค์กรให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เสริมสร้างความเข้มแข็งของคนในองค์กรให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17

2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17

สมมติฐานของการวิจัย

ครูที่มีเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน
และมี วุฒิกการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความ
คิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามหลักธรรมา
ภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่ง
ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ
สังเกตสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 17 ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

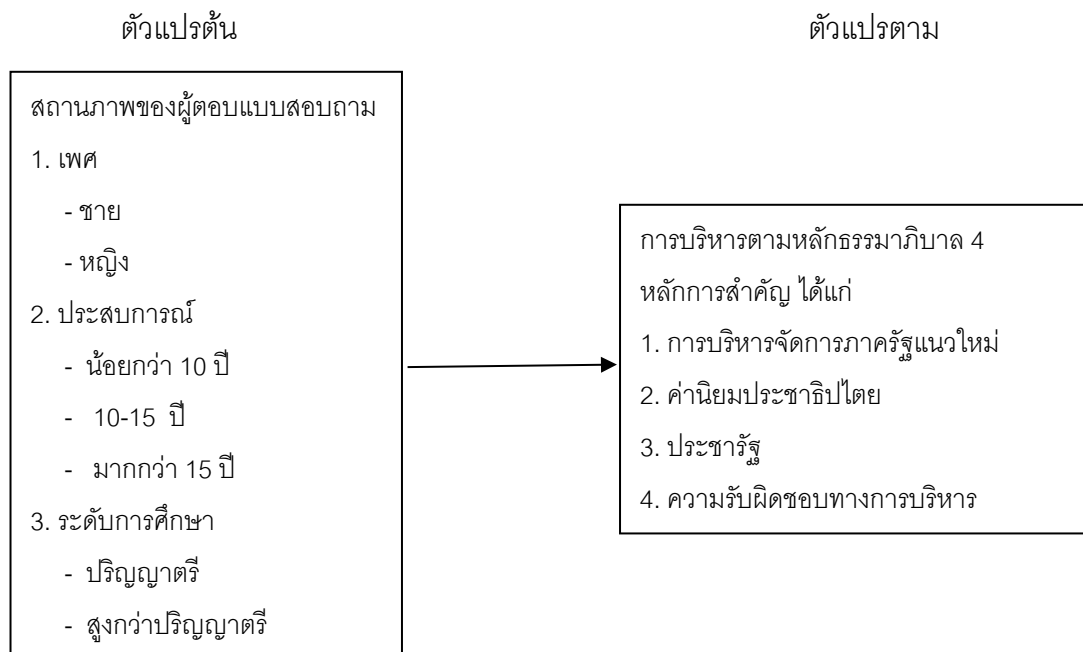
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดมติผลการประชุม ของคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24
เมษายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามที่สำนักงาน
ก.พ.ร. เสนอ ประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย จากการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น
จะพบว่าองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีหลากหลาย เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักที่ใช้ใน
การปกครองที่เป็นธรรมหรือการบริหาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนในความหมายแนวคิดของหลัก
ธรรมาภิบาลทั้ง 4 หลักการ จึงได้นำแนวคิดของนักวิชาการ หน่วยงาน และ องค์กรต่าง ๆ เป็นกรอบ
แนวคิดในการวิจัย ดังนี้

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ค่านิยม
ประชาธิปไตย ประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ
ทางการบริหาร

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้
ประกอบด้วยครูผู้สอนในกลุ่มสหวิทยาเขต
สตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 17 ในปีการศึกษา 2561
จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเบญจมา
นุสรณ์ โรงเรียนสอยดาววิทยา โรงเรียนนายาย
อามพิทยาคม และโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา
ครูผู้สอนจำนวน 273 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ
ครูผู้สอน จำนวน 162 คน ได้จากการใช้ตาราง
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์
แกน (Krejcie & Morgan; อ้างถึงใน ประสิทธิ์
สุวรรณรักษ์, 2542) แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ
(Stratified Random Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่
2. ด้านค่านิยมประชาธิปไตย
3. ด้านประชาธิปไตย
4. ด้านความรับผิดชอบทางการบริหาร

ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็น ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิกเคอร์ต (Likert Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ดำเนินการดังนี้ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามซึ่ง ครบถ้วนและสมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวน 162 ฉบับ นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัสวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 17 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยค่า t-test

วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยค่า F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้การทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Post hot Comparison) ผู้วิจัยดำเนินการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังต่อไปนี้

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยให้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence:IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดย ใช้ สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542)

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage)

2. มัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของ ค่าเฉลี่ย ของครูผู้สอนโดยใช้สูตร

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test

2. วิเคราะห์โดยใช้สถิติ F-test

สรุปผลของการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในภาพรวมและรายด้านพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุก

ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านประชากรรัฐ ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ด้านค่านิยมประชาธิปไตยและด้านความรับผิดชอบต่อการบริหาร ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา พบว่า

2.1 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูเพศชายกับครูเพศหญิงต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เมื่อเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีประสบการณ์การทำงาน 10-15 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูที่จบปริญญาตรีกับจบสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลของการวิจัย

ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่ชัดเจน มีการบริหารจัดการสถานศึกษาตอบสนองความคาดหวังของผู้รับบริการ ได้ด้วยความหลากหลายให้บริการได้ทั่วถึงอย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อผู้รับบริการ มีการบริหารจัดการสถานศึกษามีทิศทางตามยุทธศาสตร์มีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2551) ที่กล่าวว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ในด้านความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา สมัครการ (2551) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

โรงเรียน ครู และประธานคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ด้านค่านิยมประชาธิปไตย โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ยอมรับความคิดเห็นของครูรับฟังความคิดเห็นและกล้ายอมรับผลจากการปฏิบัติงาน มีการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม มีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของสถานศึกษา มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานและมีเกณฑ์ในการวัดผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการเอาใจใส่ในปัญหา กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒินันท์ ดาทอง (2551) ที่กล่าวว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักหลักการมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านหลักนิติธรรมและหลักความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ บัวชิด (2550) ที่กล่าวว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคามเขต 2 ด้านนิติธรรม ด้านหลัก

ความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบต่อโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

ด้านประชาธิปไตยโดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ มีการสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา มีการใช้กระบวนการตัดสินใจ จากบุคลากร คณะครู และผู้ปกครอง มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบอำนาจหน้าที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากร คณะครู และผู้ปกครองนำไปปรับปรุงการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร เชิดรัตน์สกุล (2552) ที่กล่าวว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสงเสริม มีพร้อม (2552) ที่กล่าวว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ส่วนใหญ่บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

ด้านความรับผิดชอบต่อการบริหารโดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรม

มีภาวะความเป็นผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีการปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่นักเรียน โดยการรณรงค์ จัดกิจกรรมส่งเสริมความมีคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการบริหารงานบุคลากรโดยยึดหลักคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม มีการบริหารงานธุรการ การเงิน งบประมาณ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชอหมาด ไบหมาดบันจอ (2553) ที่กล่าวว่าระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดัสกรณี เพชรดี (2551) ที่กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนยึดหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น เปิดโอกาสให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน เข้ามาฝึกอบรมและมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน มีการปฏิบัติ ส่งเสริมและสนับสนุนในการทำงานร่วมกัน รวมถึงการเอาใจใส่ครูให้มีการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ชยันตทน ยึดมั่นในสิ่งถูกต้องดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษา อันจะส่งผลให้ครูตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจ มีความรู้ในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาลำย ๆ กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศรี อ้ายมาศน้อย (2551) ที่กล่าวว่า บุคลากรทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และ ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาลำพึง ธีรปัญญา (2554) ที่กล่าวว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีการยอมรับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเคร่งครัด เพื่อให้องค์กรมีมาตรฐาน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.2 สนับสนุนให้บุคลากรมีความ
เสียสละและเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า
ส่วนตน

1.3 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อประโยชน์ในการ
ทำงานร่วมกันและการอยู่ร่วมกันในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยความคิดเห็นของ
ชุมชนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสตาร์
บุษ สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 17

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.**

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.**

2546. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ชอหมาด ไบหมาดบันจอ. (2553). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอน**

ศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 2.

บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

ปริญญา สมัครการ. (2551). **การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ**

โรงเรียน สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกลนคร.

ไพฑูรย์ บัวจิต. (2550). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ค.ม. (การบริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม: บณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วุฒินันท์ ดาทอง. (2551). **ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงาน**

ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ.

ศิริพร เขตรัตนะสกุล. (2552). **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังเกต**

สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชครินทร์.

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

PARENTS' PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF BAN SURASAK
SCHOOL UNDER THE CHONBURI EDUCATIONAL PRIMARY SERVICE AREA
OFFICE 3

ดวงมณี พิลึก

โรงเรียนไทรงามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t

ผลวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานการเงินและงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล 2) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง, การบริหารโรงเรียน

ABSTARCT

This research aims to study and compare. of parents' participation in the administration of Ban Surasak School under the Chonburi Educational Service Area Office 3. Conducting research by quantitative research methods. The sample group are the 210 parents of students

at Ban Surasak School. under the Chonburi Educational Service Area Office 3. Tools used for data collection are 5 level rating scales questionnaires. The purposes of this research were to study and compare parents' participation in the administration of Ban Surasak School. under the Chonburi Educational Service Area Office 3. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and independent t-test.

The results revealed that: 1) The parents of students who are sample groups have participated in the administration of Ban Surasak School. under the Chonburi Educational Primary Service Area Office 3 at a high level in overall. When considering each aspect, the parents have participated in school administration at a high level in all aspects. By sorting the average value from descending order, are academic administration, budget management, general administration and personnel management respectively. 2) The parents, who have different ages, have no different participation in the administration of Ban Surasak School. under the Office of Primary Educational Service Area, Chonburi Region 3. The parents, who have different educational levels, have no different participation in the school administration.

Keywords: Participation, School Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาการศึกษา คือเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามกระบวนการในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานการเงินและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยการการบริหารที่เปิดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมกันวางแผน ร่วมมือกันดำเนินงานการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารยุคใหม่ควรนำหลักการบริหารแบบมี

ส่วนร่วมเข้ามาใช้ในการบริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาใหม่ให้เกิดความยั่งยืนและได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาคือเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานการเงินและงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป โดยการร่วมมือกันดำเนินงานด้วยกันทั้งองค์กร ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาบริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาระบบ

การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพให้เกิดความก้าวหน้ายั่งยืน และได้มาตรฐานการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

ทิศทางในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 อยู่ในช่วงการพัฒนาระบบการจัดการบริหารการศึกษา ผู้ศึกษาจึงค้นคว้าหาสาเหตุปัจจัยบางอย่างของการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ในปี 2560 ที่ผ่านมา พบว่าผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เพราะจากเอกสารการเข้าร่วมประชุมของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ใน พ. ศ. 2560 ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมกันน้อยและผู้ปกครองบางส่วนไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมได้เพราะติดภาระหน้าที่การประกอบอาชีพ ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ใน 4 ด้าน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานการเงินและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 450 คน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาความความคิดเห็นของครูที่มีการนิเทศภายในด้านวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเพชรจินดา อำเภอสามพราน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยการศึกษาความคิดเห็นการนิเทศภายในด้านวิชาการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผลเป็นตัวแปรตามและกำหนดให้ปัจจัยส่วนบุคคลของครู ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนเป็นตัวแปรอิสระ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ “ผู้ปกครองในโรงเรียนโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” ปีการศึกษา 2561 จำนวน 450 คน จาก 3 ช่วงชั้นและ 1 ระดับ ได้แก่ 1) ผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นอนุบาล 2-3 จำนวน 55 คน 2) ผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 134 คน 3) ผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 140 คน 4) ผู้ปกครองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 จำนวน 121 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติอนุมานใช้ Independent t-test

ผลของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวม

อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานการเงินและงบประมาณ

2. ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากบางข้อ ยกเว้นข้อที่อยู่ในระดับปานกลางคือ การสนับสนุนการจัดห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ การแก้ไขปัญหการเรียนรู้ของนักเรียนการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางวิชาการเพื่อการเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนการจัดหา/ผลิตสื่อการ

สอน ข้อที่อยู่ในระดับปานกลางคือ การสนับสนุนการจัดห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากบางข้อ ยกเว้นบางข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง การระดมทรัพยากรเงินเพื่อการบริหาร การวางแผนการบริหารงบประมาณ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนในการจัดหารายได้ในการจัดการศึกษา รองลงมา ได้แก่ การระดมทุนเพื่อพัฒนาโรงเรียน การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาซื้อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการจัดการเรียนรู้ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้งบประมาณ การจัดสรรทรัพยากรภายในโรงเรียนอย่างเป็นธรรมและการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับมาก

4. ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์สังกัด ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากบางข้อ ยกเว้นบางข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเสนอแนะเกี่ยวกับ

การวางแผนกำหนดเป้าหมายและทิศทางการบริหารงานบุคคล โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การประเมินผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครู การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ การเสนอแนะเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างครู การกำหนดแผนพัฒนาครู การให้ข้อมูลเกี่ยวกับจรรยาบรรณของครู การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาครู และการเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับมาก

5. ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางวิชาการของ การจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดบริการทางวิชาการแก่สังคม การสร้างเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศกับการกำหนดแนวทางพัฒนาโรงเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการจัดการศึกษาการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนสู่ชุมชน การเป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และการ

สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรีเขต 3

6.1 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ในด้านทุกด้านผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

6.2 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการจัดการบริหารโรงเรียนในทุกด้านและผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ได้เข้ามาสนับสนุนการบริหารโรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การเรียนรู้ของบุตรหลานมีคุณภาพ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านอาสาสมัคร ด้านการสื่อสาร และด้านการ

ตัดสินใจ และสนับสนุนผลการวิจัยของ กาญจนา เขียดสุย (2560) ซึ่งพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด คือ ด้านกิจกรรมนักเรียนรองลงไป ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านประกันคุณภาพ และด้านงบประมาณ ตามลำดับ และสนับสนุนผลการวิจัยของนันท์ เสียมไหม (2559) ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสนับสนุนผลการวิจัยของ เบญจวรรณ ชาวล้าน (2559) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารวิชาการ โรงเรียนวัดคลองขวาง (เจริญชนม์ราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ นิตยา โนจิต (2556) ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ในการตัดสินใจ การปฏิบัติ และการประเมินผล ภายใต้การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากที่สุด

รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนการบริหารงานด้านงบประมาณ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรพิมล จิตจักร (2557) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทานสัมฤทธิ์วิทยา สังกัดสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของกันรญาณี ศรีสุรักษ์ (2559) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารวิชาการโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านบริหารงานวิชาการ การด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ผลจากการเปรียบเทียบอายุของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน คือด้านบริหารงานวิชาการ การการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งอาจเป็น

เพราะผู้ปกครองทั้งที่อายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไป ต่างให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพของบุตรหลานของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา เอียดสุข (2560) ซึ่งพบว่าผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านกิจการนักเรียน และด้านประกันคุณภาพ ไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ บุญณภัทร เดือนกลาง (2552) ที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลจากการเปรียบเทียบระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองทุกระดับการศึกษาต่างเห็นประโยชน์ของการร่วมมือร่วมใจและระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาโดยมุ่งให้สถานศึกษา มีความเลิศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญณภัทร เดือนกลาง (2552) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสนับสนุนงานวิจัยของเบญจวรรณ ชาวสำน (2559) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับ 0.5 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันท เลียมใหม่ (2559) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า รายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 คือด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันรญาณี ศรีสุรักษ์ (2559) ที่พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 ยกเว้นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนจัดตั้งห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ด้านงานการบริหารงาน

งบประมาณ โรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ควรให้เครือข่ายผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ของโรงเรียน เพื่อความโปร่งใส ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสภาพใช้งานของมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสภาพ

การใช้งานของครูพันธุ์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า
ได้ประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านงานการบริหารบุคคล
โรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ควรให้
ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ
รวบรวมข้อเท็จจริงเมื่อมีปัญหาการผิดวินัยของ
บุคลากรในโรงเรียน โดยหมุนเวียนให้ผู้ปกครอง
ทุกคนได้มีโอกาสเป็นกรรมการเท่าเทียมกัน

1.4 ด้านงานการบริหารงานทั่วไป
โรงเรียนบ้านสุรศักดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ควรให้
ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทาง
ปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน

อย่างเท่าเทียมกันและนำไปปฏิบัติให้เกิด
ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้ง
ต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในแต่ละด้านอย่างละเอียด เพื่อเป็น
แนวทางในการนำไปใช้ในการบริหารโรงเรียนได้
อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนในโรงเรียน
อื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 เพื่อให้การบริหาร
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรง
วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันทรญาติ ศรีสุรักษ์. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพล
ดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
สาขาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจนา เอียดสุข. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเขาชัยสน
อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. สาร
นิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
โรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- นันทน์รี เสียมไหม. (2559). ความต้องการของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน
โรงเรียน เกาะสีเฮอร์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- นิตยา โนจิต. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. วารสารออนไลน์
บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญณภัทร์ เตื่อนกลาง. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
บ้านลาดใหญ่อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต.
- เบญจวรรณ ชาวसान. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารวิชาการโรงเรียนวัด
คลองขวาง (จตุรชนราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- พรพิมล จิตจักร. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทาน
สัมฤทธิ์วิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรี เขต 1. บทความวิชาการ.

การบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสใน
อำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
SCHOOL BUILDING MANAGEMENT ACCORDING TO THE GOOD
GOVERNANCE PRINCIPLES OF THE OPPORTUNITY EXTENSION SCHOOLS
IN KRATHUMBAEN DISTRICT UNDER THE SAMUTSAKHON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ดาว หงส์เวียงจันทร์

โรงเรียนวัดท่าเสา (อาทรรษาฏรูปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2560 รวม 160 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า หลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ 2) ครูที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันพบว่ามีความเห็นต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานอาคารสถานที่, หลักธรรมาภิบาล, โรงเรียนขยายโอกาส

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the school building management according to the good governance principles of the opportunity extension schools in Krathumbaen district under the Samutsakhon primary educational service area office which classified by gender and

level of education. The samples used in this research were 160 teachers who had worked at opportunity extension schools in Krathumbaen district under the Samutsakhon primary educational service area office. The instruments used in this study were five-level rating scales questionnaires. The statistics in the data analysis were mean, standard deviation and t-test.

The findings were revealed as follows: 1) The teachers had opinions about the school building management according to the good governance principles of the opportunity extension schools in Krathumbaen district under the Samutsakhon primary educational service area office in overall aspect at high level. When considering in each aspect by sorting the mean scores from the highest to the lowest, the rule of law had the highest mean score, followed by accountability, efficiency, morality, and public participation and democracy respectively 2) Teachers with different gender and levels of education showed no different opinions on school building management according to the good governance principles of the opportunity extension schools in Krathumbaen district under the Samutsakhon primary educational service area office.

Keywords: School Building Management, Good Governance Principles, Schools expand opportunities.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อต้องการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันมีอาคารเรียน อาคารประกอบที่สวยงาม มั่นคง แข็งแรง สภาพแวดล้อมน่าอยู่ มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการเรียนการสอนอันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในที่สุดและนอกจากนั้นยังได้กำหนดบัญญัติ 10 ประการซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานหรือโรงเรียนในอุดมคติก็ได้กล่าวถึงการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการ

เรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติโดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงาน และปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเพื่อ เพื่อแม่ มีความรักสามัคคี รวมทั้ง การจัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ แหล่งน้ำ ไร่นา ไร่ ไร่ผลไม้ และเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2558) งานอาคารสถานที่เปรียบเสมือนรูปร่าง

หน้าตาของสถานศึกษา เพราะเป็นสิ่งแรกๆที่ผู้มาเยี่ยมพบเห็น จึงมีผู้บริหารจำนวนมากไม่น้อยเอาใจใส่กับงานด้านนี้เป็นพิเศษ เมื่ออาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารควรจะทำให้ความสำคัญต่อการบริหารงานด้านนี้ให้มากพอสมควร และแบ่งเวลาให้แก่การบริหารงานด้านนี้ให้มีสัดส่วนพอเหมาะ ซึ่งในการบริหารนั้นจะต้องอาศัยระบบการบริหารจัดการที่ดีเข้ามามีส่วนช่วยซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักสำคัญที่จะใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ซึ่งธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาราชการไทยในช่วงปีที่ผ่านมาจำเป็นต้องพิจารณา คำสองคำประกอบกัน คำแรก คือ Governance ซึ่งเป็นเรื่องของการบริหารการปกครอง ส่วนคำที่สอง คือ Good นิยามว่า “ที่ดี” ของการบริหารกิจการบ้านเมืองคืออะไร คำว่าดี มีขอบเขตกว้างขวางและแตกต่างออกไป “ที่ดี” ของนักเศรษฐศาสตร์อาจหมายถึงคุ่มค่า มีประสิทธิภาพ “ที่ดี” ของนักบริหารคือ มีประสิทธิภาพทำงานเสร็จตามเป้าหมาย ทำงานอย่าง มีคุณภาพ ประชาชนมีความพึงพอใจ สามารถตรวจสอบได้หรือเรียกว่า มีการรับผิดชอบ แต่ “ที่ดี” ตามแนวคิดของนักรัฐศาสตร์ คือประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการทำงานต้องมีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลให้ข้าราชการทำงานเหมือนปลาทองในตู้กระจก คือ เห็นการทำงานได้อย่างชัดเจน โปร่งใส มีการกระจายอำนาจ รวมทั้งทำงาน

ตอบสนองความต้องการของประชาชน ช่วยแก้ไขปัญหาประชาชน บรรเทาทุกข์ของประชาชน ส่วน “ที่ดี” ของนักกฎหมายมหาชนมองว่าจะต้องยึดหลักนิติรัฐ นิติธรรม ซึ่งต้องให้ฝ่ายปกครองปฏิบัติตามหลักกฎหมาย เมื่อใดที่ฝ่ายปกครองใช้กฎหมายเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดก็จะกระทบกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ต้องการให้มีการเลือกปฏิบัติ มีความยุติธรรม เสมอภาคกัน (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2559)

ด้วยเหตุและผลดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนตระหนักดีว่างานการบริหารงานอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนนั้นเป็นงานสำคัญหนึ่งในงานหลาย ๆ อย่างของการบริหารการศึกษาเป็นงานที่นอกจากจะหมายถึงการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับกิจกรรมของหลักสูตรแล้ว ยังหมายรวมถึงการวางแผนด้านอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องกิจกรรม ห้องสมุดอาคารประกอบอื่น ๆ ซึ่งจะต้องมีการวางแผนระยะสั้นและระยะยาวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมการศึกษาอันเป็นการหาจุดที่ควรพัฒนา จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

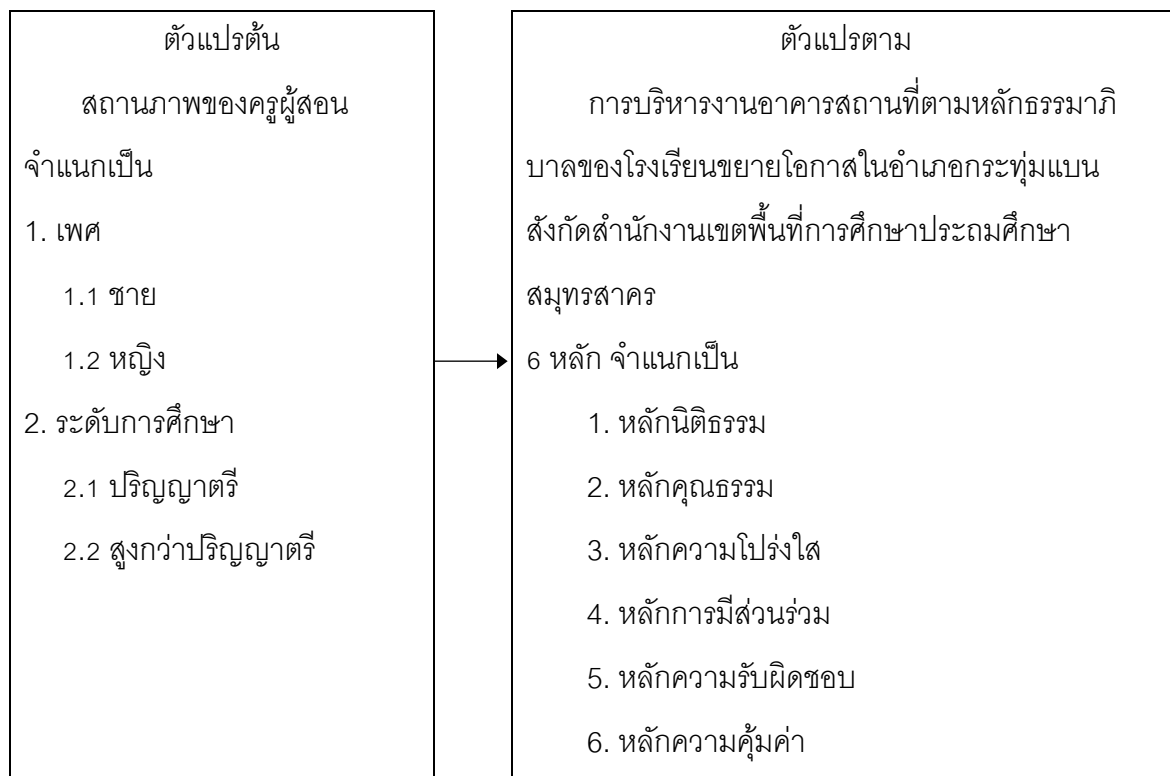
ขอบเขตด้านเนื้อหา การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งประกอบด้วยหลัก 6 ประการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2560 ได้แก่ โรงเรียนวัดนางสาว 95 คน โรงเรียนบ้านสวนหลวง 72 คน โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง 68 คน และโรงเรียนวัดท่าเสา 38 คน รวม 273 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 160 คน ซึ่งได้มาโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน โดยวิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีครูผู้สอนจำนวน 160 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่า Validity และ Reliability ตามกระบวนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน กำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถาม

เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 6 ด้าน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) โดยวิเคราะห์เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม พร้อมนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยรายข้อ ตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2543) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง สภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง สภาพ
การบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง สภาพ
การบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง สภาพ
การบริหารงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง สภาพ
การบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

สถิติในการพิจารณาแบบสอบถาม หา
ค่า IOC เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
โดยกำหนดเกณฑ์ ค่า $IOC \geq 0.5$ และหาค่า
ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ แบบมาตราส่วน
ประเมินค่าโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
-Coefficient (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
สถิติพรรณนา ได้แก่ 1) ค่าร้อยละ 2) หาค่าเฉลี่ย
และ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติใน
การทดสอบสมมติฐาน การทดสอบค่าที แบบ
One – Sample t-test

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็น พบว่า
ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน
อาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน
ขยายโอกาสในอำเภอกะทู้แบบ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.43$) และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน
พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักนิติธรรม
หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา หลักคุณธรรม
และหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.42$) และหลัก
ความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนที่มีเพศ และระดับการศึกษา
ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานอาคาร
สถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยาย
โอกาสในอำเภอกะทู้แบบ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. หลักนิติธรรม ผลจากการศึกษา
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคาร
สถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยาย
โอกาสในอำเภอกะทู้แบบ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
ด้านนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาส มีการบริหาร
จัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านหลักนิติ
ธรรมโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุม
การก่อสร้างอาคารสถานที่ตามอาคารเรียน
ต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนตาม
ระเบียบทางราชการไว้อย่างถูกต้องสามารถ
ตรวจสอบได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการแต่งตั้ง
คณะกรรมการควบคุมการก่อสร้างอาคาร
สถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนตาม
ระเบียบทางราชการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ
เบญจมาศ กงแก้ว (2551) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์
ระดับธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม จังหวัด

เชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรมได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยหลักธรรมาภิบาลที่นำมาใช้มากที่สุดคือ การดำเนินการตามหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบต่อการถูกตรวจสอบและหลักคุณธรรมในระดับสูง แต่มีการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่า หลักความมีส่วนร่วมและหลักความโปร่งใสระดับปานกลางเท่านั้น 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ การดำรงตำแหน่งในตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีธรรมาภิบาลของ อบต.

2. หลักความคุ้มค่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกะพุมแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร หลักความคุ้มค่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาส ได้มีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านหลักความคุ้มค่า โดยมีการปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ให้ร่มรื่น สวยงาม จัดสวนหย่อมให้นักเรียนได้พักผ่อนหย่อนใจ ปูพื้นสนามหญ้าที่นั่งพักผ่อนให้อ่านหนังสือทำการบ้าน ปลูกลดต้นไม้บริเวณห้องน้ำ จัดทำสวนวรรณคดี มีน้ำตกภายในสวน จึงทำให้โรงเรียนมีการดำเนินการด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณา

เป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้ร่มรื่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนม วัจนสุนทร (2550) ได้ทำการศึกษการบริหารจัดการโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนธาตุพนมทองวิทยาคม บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านหลักนิติธรรม โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ได้มีการปฏิบัติโดยยึดหลักกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ และบริหารงานบุคคลในระดับองค์กร รวมทั้งนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน เป็นการบริหารงานภายใน หลักคุณธรรมผู้บริหารครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพเป็นอย่างดียิ่ง หลักความโปร่งใส ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนธาตุพนมทองวิทยาคมได้ให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตรวจสอบการปฏิบัติงาน และมีการเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับข้อมูลและตรวจสอบการทำงาน หลักการมีส่วนร่วม ได้จัดระบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และนำความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงเรียนหลักความรับผิดชอบ มีการทำข้อตกลงกับครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองในการที่จะรับผิดชอบร่วมกัน มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี หลักความคุ้มค่า ได้กำหนดให้มี

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงานที่ชัดเจน เพื่อวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการมีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและงานวิจัยของ Malone and Tranter (2003) ได้ศึกษาเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนต่อการจัดการและการออกแบบของบริเวณโรงเรียนพบว่าความแตกต่างที่หลากหลายระหว่างโรงเรียนโดยเฉพาะประเภทของการเล่นและสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเรียนรู้และมีความสัมพันธ์กับคุณภาพทางกายภาพของโรงเรียน และยังพบว่าเกี่ยวข้องกับการใช้และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียนเช่นเดียวกัน

3. หลักคุณธรรม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร หลักคุณธรรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาสได้มีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านคุณธรรมโดยมีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นหลัก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตรวจสอบสภาพความมั่นคงปลอดภัย ของอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ บำรุงรักษาอาคารสถานที่ในโรงเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนารากร พลหาญ (2552) ได้ทำการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่าสูงที่สุด รองลงมาคือ การปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม ตามลำดับ 2) ความตระหนักมุ่งมั่นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อสร้างธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูง 3) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในส่วนต่าง ๆ โดยรวม อยู่ในระดับสูง 4) ปัญหาและอุปสรรค พบว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยยังมีกรอบของระเบียบต่าง ๆ ที่เคร่งครัดมากเกินไป ขาดความยืดหยุ่นในบางสถานการณ์ ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ส่วนงานต่าง ๆ ยังมีช่องทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวค่อนข้างน้อย และงานวิจัยของ Seager (1974) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานศึกษาว่าควรประกอบด้วยลักษณะทางสภาพแวดล้อม คือ ต้องมีขนาดกว้างพอเหมาะกับโครงการปัจจุบัน และต้องขยายได้ในอนาคต ต้องอยู่ในสถานที่ปลอดภัย สวยงาม และสามารถ ใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้งและสันตนาการได้มากที่สุด การวางแผนยังให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้เพื่อให้

เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต จัดส่วนที่อีกทีก็และสงบออกจากกัน

4. หลักความรับผิดชอบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกะทู้มแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร หลักความรับผิดชอบภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาสได้มีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านความรับผิดชอบ โดยมีการจัดแบ่งหน้าที่ให้บุคลากรรับผิดชอบอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ได้แก่ จัดนันทนาการโรงเรียนและมีแม่บ้าน ดูแลเรื่อง อาคารความสะอาด โดยนันทนาการให้รับผิดชอบเป็นอาคารแต่ละอาคาร และแม่บ้านให้ดูแลภายในอาคารตามชั้นต่าง ๆ รวมทั้งห้องเรียนห้องน้ำและรอบ ๆ บริเวณอาคาร ส่วนนักเรียนให้รับผิดชอบความสะอาด เป็นบริเวณตามคณะเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วางแผนการควบคุมดูแลอาคารสถานที่อย่างรัดกุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี (2556) ได้ศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ สำหรับปัจจัย

ต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครปฐม

5. หลักการมีส่วนร่วม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกะทู้มแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร หลักการมีส่วนร่วมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาส ได้มีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการมีส่วนร่วม โดยมีการให้บริการอาคารสถานที่แก่ชุมชน ได้แก่ ให้ชุมชนเข้ามาเล่นกีฬา จัดงานพิธีต่าง ๆ ให้บริการสถานที่กับหน่วยงานราชการอื่น เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสร้างอาคารสถานที่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์ (2550) ได้ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักความคุ้มค่า

2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 จำแนกตามระดับของสถานศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. ด้านความโปร่งใส ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกะทู้แบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร หลักความโปร่งใสภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอกะทู้แบบ ได้มีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านความโปร่งใส โดยมีการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ได้แก่ ให้ครูประเมินการทำงานของแม่บ้าน นักเรียนประเมินสภาพทั่วไปของโรงอาหารและโรงเรียน เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานอาคารสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ (2543) ได้วิจัยแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการ

สร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสร้าง อบต.ที่มีธรรมาภิบาลในภาคปฏิบัติเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าผลการวิจัยในพื้นที่ทดลองยังไม่สมบูรณ์นักแต่ก็มีข้อมูลบางส่วนที่จะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่แนวความคิดและขั้นตอนการปฏิบัติในการสร้าง อบต.ธรรมาภิบาลต่อไป กระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลระดับ อบต.เริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างความเข้าใจการกำหนดแนวทางและรูปแบบ การทดลองปฏิบัติ สิ้นสุดที่การทบทวนและสรุปทบทเรียน อบต.ชมภูเลือกใช้หลักธรรมาภิบาล 4 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่าและหลักความมีส่วนร่วม ส่วนอีก 2 หลัก คือ หลักความรับผิดชอบและหลักคุณธรรมยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจาก 2 หลักนี้เป็นเรื่องนามธรรมที่ต้องใช้การณรงค์และสร้างจิตสำนึกสำหรับการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน
 - 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
 - 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับโครงสร้างการบริหารงานอาคารสถานที่และ

สภาพแวดล้อมโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
และรับรู้การบริหารงานของโรงเรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาการบริหารงานด้านอื่นๆ โดยใช้ระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 ควรมีการศึกษาโดยขยาย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างและโรงเรียนอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณมากขึ้น

2.3 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่ม

ตัวอย่างที่เป็นชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อจะได้ข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2556). **ธรรมาภิบาลในภาครัฐ**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

นงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์. (2550). **ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13**. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.

นรากร พลหาญ. (2552). **การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เบญจมาศ กงแก้ว. (2551). **การวิเคราะห์ระดับธรรมาภิบาลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เบญจวรรณ วันดีศรี. (2546). **การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

พนม วัฒนสุนทร. (2550). **การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลโรงเรียนธาตุพนมทองวิทยาคม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา**. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษาเล่ม 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ. (2543). **แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

Karen Ann Malone. & Tranter Paul. (2003). **School Grounds as Sites for Learning: Making the most of environmental opportunities**. August 2003 Environmental Education Research.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.**

Educational and Psychological Measurement. 30, 607 – 610.

Seager, P.M. (1974). **Proposed school building code for Thailand.** (Indiana: Indiana

University, 1974) Abstracts.